

Mons. Lawrenz Sciberras

L-ittra lil-Lhud twaqqaf rabta qawwija bejn is-saċerdozju u l-alleanza. Fit-Testment il-Qadim kollu din ir-rabta ma tidher imkien. Bejn is-saċerdozju ta' Kristu u l-Patt il-Ġdid ir-rabta hija qawwija ħafna! U sabiex l-awtur jipprepara għal din il-verità, l-awtur jikkwota l-oraklu shiħ

ta' Ġeremija (31,31-34). Din hija l-itwal ċitazzjoni mit-Testmet il-Qadim li qiegħda fit-Testment il-Ġdid

“Ara, wasal iż-żmien, jgħid il-Mulej, li jiena nagħmel patt ġdid mad-dar ta' Izrael u mad-dar ta' Ġuda. Dan ma jkunx bħall-patt li jien ghamilt ma' missirijietom, meta qbadthom minn idhom biex nohroġhom mill-art tal-Egittu: ladarba huma ma baqgħux iżommu mal-patt tiegħi, jiena wkoll tlaqthom, jgħid il-Mulej.

“Dan hu l-patt li jien għad nagħmel mad-dar ta' Izrael wara dawk il-jiem, jgħid il-Mulej: Nqiegħed il-ligijiet tiegħi f'moħħhom, u f'qalbhom niktibhom. U jiena nkun Alla tagħhom, u huma jkunu l-poplu tiegħi. Ma jgħallmux aktar wiehed lil siehbu u wiehed lil huh billi jgħidlu: 'Aghraf lill-Mulej', għax ilkoll għad jagħrfuni miż-żgħir nett sal-kbir nett fosthom. Jiena nħenn għalihom fil-ħażen tagħhom, u fi dnubiethom ma niftakarx iżjed”. (Lhud 8,8-12).

Il-patt il-ġdid

Fit-Testment il-Qadim hemm diversi okkażjonijiet li fihom hemm xi wegħda. Però dawn il-wegħdiet ikunu marbutin ukoll ma' wegħdiet materjali: eżempju ghotja ta' qamħ, bhejjem, inbid, żejt eċċ. F'dan l-oraklu tal-Patt il-Ġdid, l-unika haġa li tinteressana hija r-relazzjoni intima ma' Alla. (Ġer 31,31-34). Din hija tassew wegħda sublumi, inizjattiva li telqet minn Alla, mela gratwita, u mingħajr ma jistenna xejn lura:

“Jien nagħmel patt ġdid ma' dar Izrael u dar Ġuda” (Ġer 31,31). U għaliex din l-inizjattiva ta' Alla. L-oraklu ifisser dan kollu. Il-Lhud ma baqgħux ikunu fidili għall-Patt li għamlu ma' Alla f'riglejn is-Sinaj (Ez 24). Mela kien hemm **bżonn ta' wiehed ġdid** u forsi li aktar jorbot.

Matul żmien l-Eżodu, Alla heles il-poplu mill-iskjavitù tal-Egittu, ħelsu mill-qtil, mexxih fid-deżert. Ipprovdieu l-ikel, u fuq kollox għamel il-patt. Il-proġett ta' Alla kien wiehed ta' mhabba (Rm 19,5-6). Din l-alleanza msaħħa b'wegħda ta' fedeltà u ssigillata bid-demm tal-annimali biex tiġi ssimboleġġjata l-għaqda ta' hajja bejn Alla u l-poplu tiegħu (Ez 24,4-8). Però ftit żmien biss wara, din il-wegħda nkisret għalkollox mill-istess poplu. **Eżempju tipiku huwa l-epidosju tal-għoġol tad-deheb** (Ez 32). Il-poplu daqshekk ikkalkula l-patt li kien għadu kemm għamel ma' Alla!

Din is-sitwazzjoni kienet ta' sikwit tirrepeti ruhha matul l-istorja ta' Izrael. B'mod partikulari, iż-żmien li matulu għex Ġeremija kien wiehed ta' ksur tal-patt u **infedeltà kbira** (2 Kron 36, 15-16). Hekk allura waslet il-katastrofi! L-eżilju ta' Babilonja. Dawn il-Kaldej daħlu, kissru u garru sa mill-qiegħ il-belt ta' Ġerusalem, ħarqu l-belt, taw in-nar lit-tempju kaxkru n-nies lejn l-eżilju u l-Arka tal-Patt kissruha.

Alla jibgħat il-profeti

Propriu f'din is-sitwazzjoni

prekarja, Alla jibghat il-profeta Ġeremija biex dan iniedi inizjattiva ġdida. **Din hija l-wegħda ta' Patt Ġdid.** Din mhix alleanza semplicement imġedda, imma alleanza waħda kollha kemm hi ġdida. Kien hemm bosta tiġdid ta' alleanza. L-ewwel wieħed ġara dritt wara l-ġrajja tal-ġhoġol tad-deheb (Ez 34,1). Hawn ma jidher xejn ġdid. It-twavel kellhom ikunu tal-ġebel bħal dawk ta' qabel. Fuqhom mnaqqxin bl-istess kliem. Filwaqt li l-oraklu ta' Ġeremija jafferma differenti: "Jien nagħmel patt ġdid ma' dar Izrael u dar Ġuda. Mhux bħall-patt li għamilt ma' missirijiethom" (31,31). Kliem ċar li ma joffri ebda tifsira differenti.

Għalhekk filwaqt li l-Ezodu jinsisti fuq ix-XEBĦ, dak ta' Ġeremija fuq id-DIFFERENZA. Wara l-ksur bid-dieher tal-ewwel patt, Alla ma riedx iwaqqaf mill-ġdid xi haġa li din tkun bla siwi, bla valur, u li tkun iddestinata biex tfalli għal darb'ohra. **Alla ried jagħmel tibdil ġdid u mill-gheruq.** Dan kollu kien dak li Alla wiegħed lil Ġeremija. Għalhekk l-awtur tal-ittra lil-Lhud jgħid: "Meta tkellem minn patt 'ġdid', wera li dak ta' qabel kien qadim. Issa dak li jiqdiem u jixxjeh ikun wasal biex jispiċċa" (Lhud 8,13). Xi kliem ta' min jomogħdu sew!

U fejn hu l-ġdid ta' din l-alleanza? **(a)** Il-patt il-ġdid ikun interjuri, fil-qalb u mhux minn barra. **(b)** Ikun fih **relazzjoni perfetta** u reċiproka bejn Alla u l-poplu. **(c)** ma tkunx istituzzjoni kollettiva

waħda tal-massa, **imma personali, wieħed ma' Alla, (d)** din tkun mibnija fuq il-**maħfra shiha tad-dnub.** Dan ir-raba' aspekk juri l-ġenerożità immensa li hemm bħala bażi tal-patt il-ġdid.

Il-bidla tal-Qalb

Dan il-patt il-ġdid għad ikun fl-intimu tal-qalb tal-bniedem. "Inqiegħed il-liġi tiegħi fosthom u **niktibha f'qalbhom**" (Ġer 31,33). Hawn joħroġ għad-dawl il-kuntrast mal-Liġi l-qadima. Fuq is-Sinaj, Alla tassew kiteb il-liġijiet tiegħu fuq żewġ twavel tal-ġebel; mela liġi minn barra biss. Dawn taqrahom iva, tħarishom, imma ma **jbiddlux il-qalb tal-bniedem.** Il-poplu kellu qalb ħażina, qalb imħassra. Dan jiġi ppruvat minn diversi testi tat-Testment il-Qadim. "Qalbu mħassra dan il-poplu, u triqati ma jagħrfux" S 95,10: Ukoll, "Dal-poplu resaq ħdejja b'fommu, u b'xufftejh biex iqimni, imma qalbhom 'il bogħod minni, mhux ħlief preċett mġhallem lilhom mill-bnedmin" Is 29, 13.

Meta il-qalb hija mħassra, l-liġijiet ma jservu assolutament għal xejn. Ukoll, l-aqwa liġijiet iservu biss biex iqanqlu x-xewqa għall-ksur tal-liġi. San Pawl huwa ċar ħafna dwar dan: Rum 7,7-8. Li wieħed ikollu l-liġi ta' Alla miktuba fil-qalb proprja tiegħu, ifisser li jkollu **qalb ħelwa u mansweta, qalb kapaċi li tkompli liberament u għall-imħabba tal-volontà ta' Alla.** Qalb żgura u konvinta li l-volontà ta' Alla hija għall-ġid shih tal-persuni. Din hija

x-xewqa u fl-istess hin il-wegħda li għamel Alla (Ġer 31,33).

Relazzjoni reċiproka

Meta l-qalb tinbidel, titwaqqaf relazzjoni reċiproka bejn Alla u l-poplu: “Jiena nkun Alla tagħhom u huma jkunu l-poplu tiegħi”. Din hija l-formula tipika tal-alleanza li ta’ sikwit tidher fit-Testment il-Qadim. Però hawn għandna l-verb lejn il-gejjieni – xi haġa li għad trid tintlaħaq. Meħtieġa kundizzjoni: “Isimġhu minn kliemi u għamlu skont ma kkmmandajtkom, u tkunu l-poplu tiegħi u jien inkun Alla tagħkom” (Ġer 11,4). Il-profeti kellhom dejjem iqabbzu u jfakkru l-infedeltà

tal-poplu li fixkel hafna dan il-proġett.

Meta però l-liġi tinkiteb fil-qalb, tiġi żgurata r-reċiproċità tar-relazzjoni. Ġeremija għamel pass ’il quddiem, wiehed ta’ kuraġġ. Din l-alleanza mhux se tkun relazzjoni kollettiva, **imma waħda personali**. Meta wiehed ikollu dan l-għarfien personali, ifisser li hemm rabta, imħabba u fiduċja.

Tibdil shiħ

Din is-sitwazzjoni twassal għal tibdil shiħ u komplet tant li l-profeti kellhom ifakkru, anke kontra qalbhom, li l-poplu minkejja tant għajnuniet baqa’ ma għarfuhx. Hekk Isaija: “Il-gendus jagħraf lil sidu, u l-hmar il-maxtura ta’ sidu;

imma Izrael ma jagħraf lili” (Is 1,3). Ukoll Ġer 9,2. Għalhekk il-profeti irċewew minn għand Alla l-inkarigu biex iċanfru bis-shiħ lil-Lhud u li jgħajtu: “Mur u għajjat f’widnejn Ġerusalemm, u għidilha: ‘Dan jgħid il-Mulej: ftakart fil-hlewwa ta’ zghozitek, fl-imħabba tal-għerusija tiegħek, meta kont tiġri warajja fid-deżert, f’art mhux miżrugħa” (Ġer 2,2).

Imma dan kollu tal-profeti ma wasalx biex iwasslu għall-konversjoni (Ġer 7,27). Però l-oraklu tal-Patt il-Ġdid wassal għal **sitwazzjoni djametrikament opposta**. Ma jgħallmux iżjed lil xulxin, u hadd ma jgħid lil huh: ‘Aghraf il-Mulej’, għaliex ilkoll kemm huma jkunu jafuni, miż-żgħir sal-

kbir, oraklu tal-Mulej. Għax jien naħfrilhom ħzunithom, u ħtijiethom aktar ma niftakarhomx” (Ġer 31,34). (Ara wkoll Is 11,9).

Il-maħfra tad-dnubiet.

“Għax jien naħfrilhom ħzunithom, u ħtijiethom aktar ma niftakarhomx” (Ġer 31-34b). Hawn johrog sew l-element ta’ maħfra. F’dan tikber waħda sew il-ġenerożità immensa ta’ Alla. L-imħabba paterna tiegħu hija mimlija ħniena u mogħdrija. Fi żmien Ġeremija l-maħfra kienet tidher haġa impossibbli, u dan minħabba r-ras

iebsa tal-poplu. Alla jsemmi n-nuqqasijiet tal-poplu tiegħu u jitlob minn Ġeremija l-maħfra. Xi drabi Alla stess jitlob minn Ġeremija biex ma jintercedix għall-poplu tiegħu (Ġer 7,16). Hawn però għandna sitwazzjoni ta’ infedeltà shiha minn naħa tal-poplu – tant li kważi l-maħfra tidher impossibbli. Imma Alla donnu jibdielu u fil-ġenerożità infinita tiegħu joffri dejjem u bla kundizzjoni l-maħfra.

L-oraklu ta’ Ġeremija jiftaħ **beraħ prospettiva tal-ghaġeb**, però ma jgħidx b’liema mod din il-wegħda stupenda tista’ sseħħ. Dan

seħħ aktar ’il quddiem; jirrevela lilna Ġesù meta, waqt l-aħħar ikla tiegħu, waqqaf l-Ewkaristija. Huwa qabad il-kalċi u qal: “Dan hu demmi tal-patt il-ġdid” (Mt 26,28; Mk 14,24) . Mela l-patt il-ġdid għandu jkun mibni mhux fuq id-demmi tal-annimali **imma fuq id-demmi ta’ Ġesù**, “imxerred għal kotra għall-maħfra tad-dnubiet”.

Il-kliem ta’ Ġeremija diġà kien beda jbexxaq bieb ta’ dawli għal din il-maħfra tant mixtieqa: “Għax jien naħfrilhom ħzunithom u ħtijiethom aktar ma niftakarhomx”.